

Dragi kendoke, dragi prijatelji,

Pred Vama je prvo elektronsko izdanje Godišnjaka hrvatskog kendo saveza. Cilj nam je bio napraviti svojevrsnu inventuru događaja iz protekle godine i pokušati priližiti to iskustvo članovima koji nisu imali priliku biti s nama ili su se naknadno priključili radu Klubova. Događaji od iznimne važnosti svakako su prvi nastup reprezentacije na 20. europskom prvenstvu koje se održalo u Švicarskoj (Bern), te istaknuti rezultati na Hungary Cup 2005 (Budimpešta) koje mnogi stavljaju samo jednu stepenicu ispod europskog. Zaista je zanimljivo i ohrabrujuće vidjeti kako su se u razmjerno kratkom vremenu uspjeli postaviti takvi kriteriji i da su, što je još važnije, održani. Neka kratki izvještaji i opisi budu mali podstrek kako bi se na svakom narednom seminaru, kako domaćem tako i inozemnom okupilo sve više *Budo* entuzijasta.

R. Krog

Iaido seminari sa Hunor Mihalik Senseiem (03-05. lipanj i 09-11. prosinca 2005.)

Prije kratkog osvrta na već dva iaido seminara željeli bi ispričati kako smo uopće upoznali tu iznimnu osobu. Mihalik Senseia smo prvi puta vidjeli 2002. godine na seminaru i Hungary Cupu u Budimpešti. Kao i danas on je tada obnašao dužnost Glavnog tajnika mađarske kendo federacije te je, zapravo, naš prvi kontakt i bio vezan uz administraciju. S obzirom na to da je on obično glavna osoba zadužena u organizaciji tog golemog događaja nismo imali prilike vježbati sa njime no posljednjeg dana natjecanja u pauzi imali smo izuzetnu priliku vidjeti Iai embu na kojemu su uz njega nastupile još dvije iaidoke. U to vrijeme tadašnja malobrojna grupa kendo entuzijasta još nije imala konkretnu predodžbu što iaido uopće jest, no snažnu auru što je emanirala oko Mihalik Senseia teško je bilo ne osjetiti. Premda smo si već tada tiho priželjkivali napraviti prve korake u toj umjetnosti bilo je prilično nejasno kako bi to sproveli u djelo. Mihalik Senseia nastavili smo redovito susretati u Budimpešti i ponekada na Donau Cupu u Beču. Naše poznanstvo postajalo je sve bliže i na koncu su on, odnosno g. Zsolt Vadadi kao predsjednik mađarske kendo federacije zajedno sa austrijskim kendo savezom bili jamci za pristup europskoj kendo federaciji. Mihalik Sensei prvi puta službeno dolazi u veljači 2004. kao član demonstracijskog tima kojega je predvodio Tetsushi Abe Sensei (7. Dan, *Kyoshi*), povodom druge donacije japanske kendo federacije (Zen Nihon Kendo Renmei, ZNKR) Hrvatskoj. To je bio događaj u kojemu je po prvi puta domaći auditorij imao priliku osjetiti istinski duh *Seiteigate* i *Muso Jikiden Eishin Ryua* (MJER).

Prvi koraci u ovoj vještini učinjeni su tijekom 2003. uz pomoć g. André Raboen. Premda je do sada odrađeno nekoliko seminara stvari su započele poprimati pravi smisao tek sa prvim seminarom Mihalik Senseia i njegovim sistematičnim pristupom problematici. Premda je nekolicina članova do tada imala neko skromno iskustvo posebno smo ga zatražili da nas doživi kao homogenu grupu i posebno apostrofira osnove discipline; reiho, shisei, ashi sabaki, furikaburi, kirioroshi, itd. što je on i učinio. Strpljenje koje je pokazao, a s nama ga je trebalo, te pažnju da svakog sudionika korigira i da naputke za daljnje poboljšanje tehnike uz pohvale za dosadašnji napor, samo su neke od odlika ovog mladog, eklatantnog majstora i učitelja. Podulji treninzi koji su tijekom drugog seminara trajali i po pet sati prošli su poput reza mogitoa u embuu kojima bi nas počastio na kraju treninga. Potom su uslijedili razgovori do kasnih sati gdje bi ponovo za istim žarom slušali razmišljanja i doživljaje tog erudite.

U teničkom pogledu, zaključno sa drugim seminarom i pored naglaska na osnovama koje smo spomenuli, odradile su se *Seitei* kate od Ipponme – mae do Ropponme – Morote zuki. Premda je odrađeno šest možemo reći da su se obradile samo tri što je s obzirom na okolnosti vrlo dobar rezultat. Jednako kao i prvi puta za kraj treninga poslužene su dvije *koryu* delicije MJER-a.

Za kraj ostavljamo kratak intervju kojega je napravila Renata tijekom njegova zadnjeg boravka. Dio tog razgovora emitiran je u emisiji "101 Dojo" na Radiju

101. Intervju stavljam u izvorniku i ispričavam se na pogreškama koje su mogle nastati tijekom zapisa teksta.

What is Iaido?

Iai is made out of tree kanji's. "I", "Ai" and "Do". "I" literally means sitting down, "Ai" means to receive an opponent, and "Do" basically means a concept of Michi, also called, in Japanese philosophy which comes from Zen. So, "Do" is a path, a life path which we try to follow. Iaido literally means to receive an opponent and at the beginning it was from sitting position because many bushi or samurai was killed while they were sitting because that was very vulnerable position. But later on Iai really developed in to other situations as well against sudden attacks. So in Iai you always have to have an awareness when you have unexpected attacks in unexpected situations. The way of unexpected situations.

History of Iaido?

History of Iai started in mid 16th century and there was one particular man who became an legend in Japan Hayashizaki Jinsuke Minamoto Shigenobu who went up to the mountain and got enlightened and he had visions how to developed techniques for such a situations when you don't know where the opponent is coming from. And from that point Iai was included in Kenjutsu. That time, generally speaking, everything what was related to sword it was called Kenjutsu and the person who was doing Kenjutsu it was called *bugeisha* or *heihosha* or *bushi*. *Bushi* was more of a rank but *heihosha* was the person who had all the knowledge or warfare including swordmanship, tactics and philosophy. At that point, at the beginning of 16th century, Iai started to be included in many schools and by mid 18th century there was approximately 250 schools. Not all of them had Iai but many of them included such techniques.

How many Iai schools exist today?

Out of the 250, because of the Meiji restoration which abandoned many kind of swordmanship so many of them die out and of course many of them die out because of their inefficiency, so only survived which was effective. As far as I know there is approximately 40 different ryuhas existing today which can be traced back to the old days. There is many new ryuhas which is just developing now and people creating out of their own mind but I don't consider that Iai. They call it Iai or Iaijutsu but it is not because it was never tested on a battlefield.

How does Iai exist in today's Japanese culture and how many people practice Iai?

Well, it's approximately 70-80,000 people who's practicing Iai under Zen Nihon Kendo Renmei. Of course there are other organizations, so fairly speaking I can only talk on behalf on ZNKR. How popular in Japan? Not at all. I was just there few weeks ago, and last year as well, and we went down to regular school and there was around 15 young kids 8 years old up to 15 years old and I ask them how many people doing Kendo. One. The rest is baseball, basketball, soccer..

So why does westerners doing Iaido?

It is very interesting question. Because I think it is the same reason why Zen Buddhism is spreading towards the west so forcefully. It doesn't have its place in Japan any more. As said as it sounds but I think the spirit of Iai and Zen are trying to find its own roots in the cultures where there are still empty minded people. I mean no preconceptions on how it should be.

What Iaido offers to people who's practicing it?

Frankly speaking for the first time nothing. Iai will only give any kind of treasures for those who are very diligent to be loyal to this way, and the loyalty and diligence will have its own price by having an consciousness which I think it is very rare and unique in our world today. I firmly believe that because it changed my life. How it is and how it manifests? From person to person it's different. All I can say is that you become more aware of your surroundings, you be aware of danger sooner that I use to be before and I can prepare myself for the dangers. I am not talking about physical attacks, I am talking about financial attacks, partner conflicts, crises in our lives. That sort of thing I am talking about as an attacks.

When speaking of Iai how can we compare it with other Martial arts like kendo or kenjutsu?

There is a lot of confusion and of course there is sports market that creates necessity for people to make a living. Myself don't make living out of teaching Iai and Kendo and it is my philosophy following my ancestors and teachers. But many people use this idea as an ideal way of following some sort of ancient philosophy which comes only from Japan. And that is really unique and fancy these days. So people try to find ways how to sell ideas so they call it Iaijutsu or Kenjutsu, but basically Iaido and Kendo contains Iaijutsu and Kenjutsu. So basically when they say I do Kenjutsu or Iaijutsu, they do the same as I do Iai, but Iaijutsu literally means only Iai techniques. But Iai techniques do nothing for your life. They are just practicing techniques. It is useless if you don't have the mentality how you can project that to your own life. I think it is not even healthy just to have a person who is learning how to kill.

What is the difference between Kendo and Iai?

Kendo is a true swords duelship. So basically you have an opponent, you know you're going to fight and have a duel with opponent and you take your sword out and then you confront that situation. In Iai you have your sword in scabbard, in your saya, and you walking the street, you go to the ceremony, you go to the bath, and they can attack you anytime, any moment from anywhere. From the back, from the side, one person, two persons, four person... so it is sudden attacks what really means the difference against Kendo where you already have an opponent being prepared for you, so that is the major difference. Of course there is no Iaido exist if the Iaido teacher or student or school doesn't have ryuha or it's own school. Iaido is general term which must include ryuha name, so without ryuha name you cannot do Iai. There are some people or some organizations I've seen, they promoting themselves "They teach Iaido" and when someone asked, so what kind of Iaido, they say " *it is just Iaido*". There is no such thing.

In your opinion to what extent does modern movies like Kill Bill or The Last Samurai influence on western understanding of Martial Arts? Is there some true base in it?

We have movies like "The last samurai" or "Kill Bill" making false statement from a true base. I'm saying false statement because the focus is on the show itself and they try to sell what the market needs or what the audience wants to see; very quick movements, many people being killed and lot of blood, but in reality it wouldn't be done that way. But it is a sales tool because they need to have visible enjoyment to see how quickly that person moves or what techniques they use. Actually Kill Bill was surprisingly done quite well because Tarantino used a specialist who knew, I can tell, how to use sword. There is visible ryuhas existing in those techniques, for instance Katori Shinto Ryu Iaijutsu or Kenjutsu. So that was nice to see.

Does people get disappointed when they realize that in study of Kendo or Iaido they can not achieve skills in short time like ones demonstrated in cinema.

When they watch such a movies what is the real attraction to it is to find such a martial art. Power! We want to have power. What we don't have in our regular life we are trying to find a ways how our soul can express power. And when you watch Tarantino or any samurai movie what you see is total control and power over life and death. We as a human beings are always searching for such a tools and feelings and consciousness to reach that level. But if I can experience that, in the world of Martial Arts, specially in Kendo and Iaido but it is the same in any other Budo if it's the true Budo, you can name yourself because you know where are you in an lineup and you know that you can go further just by being diligent. And by going further your confidence actually going up. That is one thing why joining Kendo or/and Iaido. Because it is

clean. There is no coruptions. It is very simple and very clean cutted. The other part why they come is they are attracted to the sword itself because japanese swords is such a perfection and such a beautifull tool that people are attracted by it because it is perfect and soo simple. People doesn't want to see complicated things in their lives so they think, and this is my idea, that they would like to use a tool which is simple, clean as they would like to be.

How did your path in Iaido and Kendo looked like?

I started with Kendo 1987. in Hungary under Japanese teacher and the year later there was a delagation coming from Japan and some of the Senseis from delegation came up to me and told me that if I have enough money to go to Japan I can be his guest. So I went there for a month and he introduced me to Aikido, Kyudo, of course I did Karate at that time as well, and one night he took me down to Iai Dojo and it was just splendid. I said that there is no way that such an art exist. When I saw that old man using a sharp sword katana and after that he let me to hold it and I had to put rice paper on my mouth for not breathing in the blade because it was very precious item, very old one familly owned sword. It was very amazing experience. From that that point not Aikido, not Kyudo grabbed my attention as Kendo and Iai did. Since then 1988 I practice continuously. I've lived in Canada for 10 years where I studied under Menaker Sensei and his teacher, who is very respected japanese teacher 92 years old now and I had opportunity to be at his seminars several times now, Iwata Norikazu. He has three Meinkyō Kaiden, scrolls from his teachers who was the direct of Oe Masamichi leader of MJER. So, my Iai started in Japan, continued in Canada and now I practice in Hungary but also going to Japan and Canada. Currently I hold godan in Iaido.

R. Belc-Krog

Foreign Kendo leader summer seminar, Kitamoto (27. VII. - 03. VIII. 2005).

O seminaru koji se svakoga ljeta održava u gradu Kitamotu (Seitama prefektura) nedaleko Tokija, čuli smo od prije no kako se radi o pozivnom seminaru i činjenici da pravo sudjelovanja imaju ljudi sa najmanje položenim 3. Danom, te samoj činjenici da se cijeli događaj odvija u dalekom Japanu, tim je više ta cijela priča zvučala upravo tako – kao priča. Iznenađujuće je bilo kada smo u siječnju 2005. otvorili poziv za 30. po redu ljetni seminar u Kitamotu. Kada su emocije malo utihnule krenuli smo sastaviti prijavu te igrati na sigurno s obzirom na to da je postojala opcija da ZNKR snosi dio troškova puta do Japana. Temeljem mnogobrojnih korespondencija koje je sakupio tijekom staža na «Ruđeru», te mudrim apostrofiranjem socijale kao i činjenice što bi taj seminar značio za našu zajednicu, Goran je sastavio molbu samo za jednog čovjeka. To sam i mislio kada sam spomenuo «na sigurno» jer je bilo za očekivati da bi molba za dva čovjeka uz aplikaciju za «subsidy» bila lako odbijena.

Odgovor je stigao prilično brzo uz odobrenje kao i svim detaljima vezanim uz seminar; plan puta od Narite do Tokija pa do Kitamota, plan puta do Dojo-a, raspored treninga, itd.

Prva stvar koja vas pogodi kada usred ljeta izađete iz aviona jest toplotni zid. U prvi tren bilo mi teško povjerovati da ću u takvim uvjetima izdržati par treninga, a kamoli nešto više. Ništa vas ne može pripremiti za tu atmosferu. No navikne se čovjek. Zgodna je okolnost bila što sam po putu sreo još nekolicinu ljudi za koje nije bilo teško pogoditi kuda su krenuli: bijelci sa torbama za shinai i bogu. To je ostatak puta dobrim dijelom olakšalo premda smo svi bili u nekom svom oblaku i poluotvorenih usta gledali kroz prozore vlaka i vjerojatno još nismo bili svjesni činjenice da smo «tamo».

Do Kitamota vrijeme je brzo prošlo i na koncu se skupila družba od petnaestak kendoka. U neposrednoj blizini Dojoa sreo sam Radoša Vukovića i još jednog dečka iz Srbije. Bili smo smješteni u centru Gedatsukai, a spavaonica se nalazila na drugom katu. Smještaj za osmero ljudi, madrac, jastuk i deka, te konstantno upaljen klima uređej. Vrlo nam je brzo postalo jasno da njega nećemo gasiti nikada dok smo ovdje. Jedino je bio problem sa dečkom iz Taiwana koji je ama baš svaki put kada bi ušao u sobu spuštao temperaturu na 23 stupnja. Prilikom upisa svatko je dobio odgovarajuću literaturu, zatim prospekte vezane uz povijest centra i za lakše snalaženje u gradu, popis učesnika kao i senseia, raspored treninga i najvažnije kućni red kojega se valjalo pridržavati. Postojala su svakodnevna zaduženja svake sobe: danas se čisti toalet, sutra menza, prekosutra ...

Prvi trening, koji je bio i jedini na dan dolaska, započeo je zajedničkim slikanjem. Prvo što mi palo na pamet je to da su imali neugodnih iskustava iz prijašnjih godina kada su ljudi nakon nekoliko dana treninga izgledali kojekakvo pa da je možda bolje slikati se na početku dok još svi odgovaraju opisu slike u putovnici. Nije bilo toliko naporno i vjerojatno su svi bili više umorni od puta, vremenske razlike i strahovite klime. Poslije treninga i tuševa

slijedila je večera i to je bila vjerojatno druga stvar tog dana koja se s nestrpljenjem očekivala. Što se kuha? Tijekom tjedan dana i redovita tri obroka dnevno možda ih je bilo svega nekoliko koji su se jeli vilicom i nožem. No menü je bio više nego izvrstan. Ne znam što sam sve jeo, a što nisam. Možda sam i dupina pojeo pojma nemam, ali da je svaki obrok bio ukusan i predivno aranžiran jest činjenica.

Kućni red nastojao je lagano dati do znanja da se svijetla gase oko 22:30 mada smo taj dan svi legnuli ranije ponajviše zbog tjedan dana torture koja je trebala započeti sa narednom zorom. Treninzi su započinjali u 6:30 i trajali su sat vremena. Nakon toga uslijedio je doručak i potom drugi trening od 9:30 do 12 sati. Nakon ručka u 13 sati poslijepodnevni trening započeo bi u 14 i trajao do 17 sati. Zatim večera i tako iz dana u dan. Glavni instruktor ovogišnjeg seminara bio je .. Sumi sensei (8. dan, Hanshi). Uz njega seminar su vodili Sueno Sensei (8. Dan, Kyoshi), te Shimojima Sensei (8. Dan, Kyoshi). Pored njih na raspolaganju je bilo još 12ak motodachija sa 6, 7, i 8. Danom. Od izuzetne pomoći bili su Alex Benett i Michael Komoto koji su pažljivo prevodili svaku riječ. Sensei su uglavnom pričali engleski samo kada su bili ljuti ili kad smo mi bili toliko tupasti da nam nikako nije polazilo za rukom napraviti što se od nas očekivalo.

Prvi jutarnji trening bio je odvojen za Kihon Kendo Katu i njega je isključivo vodio Sumi sensei. On bi se pojavio u bijelo odjeven i nakon kratkog zagrijavanja svojim dubokim glasom lijepo bi zamolio za još stotinu suburija.

...

Shimpaning dio treninga našu grupu je vodio Shimojima Sensei, dok je Nihon Kendo katu vodio Sueno Sensei. Keiko je ponovo vodio Sumi Sensei mada su se po potrebi angažirali Sueno sensei i Shimojima sensei.

Jigeiko je bila posebna fešta. Bio je predivan prizor vidjeti otprilike 15ak senseia i nas pedesetak kako stojimo i čekamo svoj red. Nisam radio sa svima jer mislim da ne bih ni stigao na red pa sam stoga nastojao na kraju svakog treninga raditi sa Sueno Senseiem i Shimojima Senseiem koji je posebno zabavna osoba u jigeiku. Ako se uopće može uvesti kategorija kendo karikature u jigeiku u smislu veselja koje možeš proživjeti dok dobivaš kišu udaraca po sebi onda bi ona zasigurno pripala njemu. Nevjerojatan osjećaj koji je izmamio iz mene. Osmjeh na licima neposredno prije jigeika, široki osmjesi tijekom borbe, pljusak udaraca bi dolazio sa takvom lakoćom i opuštenošću ... Negdje četvrtog dana nastupila je prva kriza. Premda do tada nisam zaradio nikave žuljeve i slične povrede osjećaj se iscrpljenosti od napornih treninga lagano osjećao. Kada je došao zadnji dan i završio posljednji trening osjećao sam i želio sam još narednih tjedan dana takvog iskustva. No nažalost avanturi je došao kraj, a nakon sayonara partija, na kojem su se sensei toliko ubili da nije bilo za vjerovati, drugi dan je preostalo još samo polaganje. Posljednji ljudi koji su otišli iz Dojoa Gedatskuai centra bili smo Andras Piukovic iz Mađarske, ja, te Abe Sensei koji je svratio i sa kojim je ovaj nastavio boravak u Japanu, te Tomita san iz ureda ZNKR koji je također boravio u centru i bio na raspolaganju. Tomita-san je čovjek koji sada honorarno radi u uredu federacije, a koji se kendom bavio samo dva tjedna tijekom života. Izuzetno

topla i susretljiva osoba, skoro pa netipičan Japanac, koji je bio toliko ljubazan i ponudio mi smještaj u svojoj kući u Yokohami tijekom narednih par dana koliko mi je preostalo do kraja boravka u zemlji izlazećeg sunca.

U Trstu se u periodu od 17. do 21. kolovoza 2005. u organizaciji „Nami“ *Kendo Dojoa* i *Talijanske Kendo konfederacije* (CIK) održao 7. ljetni Kendo seminar pod vodstvom Katsuhiko Tani *senseia* (*kyoshi* 8. *dan*). Tani *sensei*, čiji je ponovni posjet Italiji razveselio mnogobrojne talijanske poklonike ove japanske vještine, ovom se prilikom odlučio za jedan detaljniji pristup osnovama *kendoa* pružajući na taj način kvalitetniji uvid u neke često zanemarivane aspekte ove vještine. Sukladno tome, u sklopu petodnevnog treninga u kojem je broj sudionika daleko premašio onaj očekivani, *kendoke* su mogle isprobati mnogobrojne temeljne aspekte *kendoa* računajući pritom na promptne korekcije i komentare Tani *senseia*. Pritom su, naravno, od izuzetne važnosti bili i Nobuyoshi Negishi (*renshi* 6. *dan*), Takeshi Ushioda (*renshi* 6. *dan*) te članovi talijanske konfederacije Gianfranco Moretti (6. *dan*) i Livio Lancini (6. *dan*) koji su svojom strpljivošću i predanošću asistirali Tani *senseiu* u njegovom nastojanju da ispravlja i savjetuje što veći broj sudionika. Presudnost asistenata je posebno dolazila do izražaja u kasnijim dijelovima treninga koji su bili posvećeni borbama u sklopu kojih su (prekobrojni) sudionici mogli iskušati svoje sposobnosti te novostečeno znanje. Seminaru je osim članova talijanskih *kendo dojoa* prisustvovao i određeni broj *kendoka* iz Njemačke te Hrvatske (članovi *kendo dojoa* „Ouka“, Zadar), koji su zajedno sa svojim talijanskim kolegama podijelili napore ali i ostvarene uspjehe. U nedjelju, po završetku seminara, održano je i polaganje za zvanja od 6. do 1. *kyua*. Ispitivačka je komisija pritom, sukladno recentnim podizanjima kriterija ispita za 1. *kyu* i 1. *dan*, posebnu pažnju obratila kandidatima koji su polagali 1. *kyu*, što je rezultiralo i manjim brojem uspješnih polaganja.

M. Lukić